

Sygn. IV Ua 1/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Tadeusz Piesowicz (sprawozdawca)

Sędziowie SO Ewa Czernecka – Kozak

SO Alicja Kowalska-Kulik

Protokolant sekr. sąd. Ewa Rusnarczyk

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2015 roku w Nowym Sączu

sprawy z odwołania R. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o zwrot zasiłku chorobowego

na skutek apelacji wniesionej przez R. P.

od wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Sączu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 października 2014 roku sygn. akt IV U 232/14

I. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzję organu rentowego w ten sposób, że ustala, iż R. P. nie jest zobowiązany do zwrotu wypłaconego zasiłku chorobowego za okres od 1 sierpnia 2013 roku do 28 sierpnia 2013 roku.

II. nie obciąża Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. kosztami postępowania na rzecz R. P..

Sygn. akt IV Ua 1/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 marca 2015 roku

Wyrokiem z dnia 29 października 2014 r. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu sprawy z odwołania R. P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w C. o zwrot zasiłku chorobowego na skutek odwołania R. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w C. z dnia 28 marca 2014 r. znak: (...) oddalił odwołanie.

Sąd Rejonowy ustalił, iż R. P. prowadzi działalność gospodarczą jako wspólnik spółki (...). Od 1 sierpnia 2013 r. do 14 sierpnia 2013 r. i od 15 sierpnia 2013 r. do 28 sierpnia 2013 r. R. P. przebywał na zwolnieniach lekarskich w związku z niezdolnością do pracy. W dniu 14 sierpnia 2013 r. R. P. przeprowadzał szkolenie w zakresie BHP pracownika J. M..

Odwołujący w tym dniu przeprowadził instruktaz ogólny i stanowiskowy J. M.. Następnie w dniu 16 sierpnia 2013 r. R. P. przeprowadził kolejny instruktaz stanowiskowy, na stanowisku pracy mechanik kierowca tegoż pracownika.

Sąd I instancji powołał się na treść art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2010 r. Nr 77 poz. 512) zgodnie, z którym ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Sąd Rejonowy wskazał, iż zgodnie z utrwalonym już orzecznictwem pracą zarobkową jest każda aktywność ludzka zmierzająca do osiągnięcia zarobku. Takie znaczenie wyrażeniu praca zarobkowa nadaje się również w doktrynie. Rozumie się przez nią wszelką pracę zarobkową wykonywaną na każdej podstawie prawnej albo bez takiej podstawy, bez względu na wymiar czasu tej pracy. Zdaniem Sądu Rejonowego, szkolenia w zakresie BHP stanowią niewątpliwie działalność zarobkową. Wprawdzie odwołujący nie trudni się taką działalnością zawodowo ale wykonując czynności w tym zakresie poczynił oszczędności w zakresie wydatków na specjalistę zajmującego się szkoleniami BHP. Twierdzenia odwołującego zawarte w odwołaniu jakoby to nie on osobiście szkolił pracownika są całkowicie gołosłowne gdyż stoją w oczywistej sprzeczności z dokumentem sporządzonym przez spółkę (...), w którym stwierdza się wyraźnie, że szkolenia w dniach 14 sierpnia 2013 i 16 sierpnia 2013 r. przeprowadził R. P.. Ponadto należy zauważyć, iż oprócz szkolenia ogólnego R. P. przeprowadził również instruktaz stanowiskowy.

Mając powyższe na uwadze, wobec braku przesłanek do zmiany orzeczenia Sąd Rejonowy na zasadzie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Powyższy wyrok został zaskarżony w drodze apelacji przez R. P..

W apelacji odwołujący R. P. zarzucił:

- naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 17 ust.1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa poprzez jego błędną wykładnię, w wyniku której przyjęto, że w przedmiotowej sprawie zostały spełnione przesłanki do utraty prawa do zasiłku chorobowego,
- naruszenie art. 5 k.c. poprzez zobowiązanie R. P. do zwrotu zasiłku chorobowego za cały okres od dnia 1 sierpnia 2013 roku do dnia 28 sierpnia 2013 roku podczas gdy szkolenie BHP było prowadzone przez 2 dni z 28 dni zwolnienia lekarskiego czyli w 1/4 okresu zwolnienia, co stanowi nadużycie prawa podmiotowego.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, nadto o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącego kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych , w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty od pełnomocnictwa.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja R. P. zasługuje na uwzględnienie, aczkolwiek nie z przyczyn naprowadzonych w apelacji.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy aczkolwiek nie podziela ich oceny prawnej dokonanej przez Sąd I instancji .

Analizując zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia dotyczące wszystkich istotnych dla sprawy okoliczności. Ustalenia Sądu I instancji znajdują potwierdzenie w materiale dowodowym zebranym w sprawie, jednakże ich ocena budzi zastrzeżenia Sądu Okręgowego w świetle obowiązujących przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych.

Jak prawidłowo ustalił Sąd I instancji szkolenia w zakresie BHP stanowią działalność zarobkową. Wprawdzie odwołujący nie trudnił się zawodowo taką działalnością ale wykonując czynności w tym zakresie za specjalistę

zajmującego się szkoleniami BHP wykorzystał zwolnienie lekarskie wydane na okres, kiedy był niezdolny do pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia.

W ocenie Sądu Okręgowego, mimo braku prawa do zasiłku chorobowego za sporny okres, ubezpieczony nie ma obowiązku zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami. Zdaniem Sądu Okręgowego, w świetle obowiązujących przepisów prawa, nie sposób uznać zasiłku chorobowego wypłaconego R. P. za okres od dnia 1 sierpnia 2013 roku do dnia 28 sierpnia 2013 roku za świadczenie nienależne. Za takim przyjęciem przemawia treść art. 84 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 121), który to przepis decyduje o tym, jakie świadczenie może zostać zakwalifikowane jako nienależne. W myśl przytoczonego przepisu za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się: 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania; 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Ze stanowiska Sądu Najwyższego, wyrażonego w wyroku z dnia 17 stycznia 2012 roku, sygn. I UK 194/11, Lex nr 1227962, wynika, że przepis art. 66 ust. 2 ustawy z 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa nie stanowi przepisu szczególnego w stosunku do art. 84 ust. 2 u.s.u.s. – w tym znaczeniu, że wyłącza stosowanie tego ostatniego przepisu do nienależnie pobranych zasiłków chorobowych. Przepis art. 66 ust. 2 ustawy zasiłkowej określa w szczególności sposób zasady potrącania oraz egzekucji, nie wyłącza natomiast stosowania definicji nienależnie pobranych świadczeń, wynikającej z art. 84 ust. 2 u.s.u.s., do nienależnie pobranych zasiłków chorobowych. Sąd Najwyższy podkreślił, iż ustawę o systemie ubezpieczeń społecznych stosuje się do wszystkich ubezpieczeń społecznych, w tym m.in. do ubezpieczenia w razie choroby i macierzyństwa (art. 1 pkt 3 ustawy systemowej). Żaden z przepisów ustawy zasiłkowej nie reguluje odmiennie niż art. 84 ust. 2 ustawy systemowej kwestii zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. Inaczej mówiąc, art. 66 ust. 2 ustawy zasiłkowej nie reguluje odmiennie okoliczności przemawiających za uznaniem świadczenia za pobrane nienależnie niż czyni to art. 84 ust. 2 ustawy systemowej.

Przedstawiony powyżej pogląd prawny Sąd Okręgowy w pełni podziela.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy nie wziął pod uwagę zasadniczej kwestii, a mianowicie, że wypłacając ubezpieczonemu w okresie spornym zasiłek chorobowy, nie pouczył go o okolicznościach wykluczających prawo do pobrania tego rodzaju świadczenia.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż dopiero prawidłowe pouczenie pobierającego świadczenie o braku prawa do jego pobierania stanowi podstawę do zakwalifikowania pobranego świadczenia jako świadczenia nienależnego. W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego (np. wyrok SN z dnia 26.04.1980r, II URN 51/80, OSNCP 1980, Nr 10, poz. 202, wyrok z dnia 10.12.1985r II URN 207/83, PiZS 1986, Nr 3, poz. 71) przyjmuje się, że brak pouczenia świadczeniobiorcy o okolicznościach powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń zwalnia go z obowiązku zwrotu świadczeń pobranych mimo istnienia tych okoliczności, choćby nawet mógł powziąć o nich wiadomość z innych źródeł. Obowiązek pouczenia spoczywa na organie rentowym, samo zaś pouczenie powinno być wyczerpujące, zawierające informacje o obowiązujących w dniu pouczenia zasadach ustania lub wstrzymania wypłaty świadczeń. Brak pouczenia zwalnia osobę bezpodstawnie pobierającą świadczenie z obowiązku ich zwrotu.

Wskazać należy, że obowiązek dowodowy, zgodnie z regułą rozkładu ciężaru dowodu zawartą w art. 6 k.c., spoczywał w niniejszym postępowaniu na organie rentowym. To organ rentowy winien był wykazać w niniejszym postępowaniu, iż udzielił ubezpieczonemu pouczenia co do tego, iż nie posiadał on w spornym okresie prawa do zasiłku chorobowego z ubezpieczenia społecznego. W warunkach przedmiotowej sprawy organ rentowy, dokonując wypłaty spornego zasiłku chorobowego, winien był pouczyć ubezpieczonego, w jakich okolicznościach prawo to jej nie przysługuje. Organ

rentowy nie udowodnił w toku postępowania, aby udzielił ubezpieczonemu jakiegokolwiek pouczenia o braku prawa do pobranych świadczeń.

W związku z tym wypłaconego za sporny okres zasiłku chorobowego nie można uznać w myśl art. 84 ust. 2 za świadczenie nienależne. A tylko świadczenie nienależnie pobrane w myśl ust. 1 art. 84 podlega zwrotowi.

Sąd Okręgowy podkreśla, że sam fakt pobrania świadczenia, które nie przysługiwało wobec istnienia okoliczności powodującej ustanie prawa do świadczenia, nie przesądza jeszcze o obowiązku jego zwrotu (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2005 roku, I UK 440/03).

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy przyjął, iż apelacja wnioskodawcy wprawdzie zawierała błędnie sformułowane zarzuty, w istocie okazała się skuteczna i na podstawie powołanych wyżej przepisów i art. 386 § 1 k.p.c. i zmienić zaskarżony wyrok. O kosztach postępowania orzeczono na zasadzie art. 102 k.p.c.

SSR M. Wójcik